

Dedesinden öğrendiği 'beledi' dokumayı gelecek nesillere aktarıyor

Osmanlı'da padişah kaftanlarında da kullanılan 5 asırlık geçmişe sahip tescilli "Tire Beledi Dokuması", son ustalardan Saim Bayrı'nın torunu Nurefşan Yaykal'ın kurduğu atölyede gelecek kuşaklara aktarılıyor.

Halil Fidan, Dilek Ayvalı | 19.12.2021 - Güncelleme : 19.12.2021

Fotoğraf: Halil Fidan - Anadolu Ajansı

İzmir

Jakarlı olarak bilinen İngiliz dokuma tekniğinin atası olarak kabul edilen ve çift taraflı dokunması nedeniyle diğer tekniklerden ayrılan beledi dokumasının ilçedeki tarihi 16. yüzyıla kadar dayanıyor.

1908 tarihli Aydın Vilayeti Salnamesine göre ilçede 60 el tezgahı bulunurken, teknolojinin gelişmesi ve diğer dokuma türlerine göre daha zor öğrenilmesi nedeniyle hem usta hem tezgah sayısı hızla azaldı.

Tire'de belediye ve ticaret odasının girişimleri sonucu bu dokuma türü, geçen yıl Türk Patent ve Marka Kurumunca (TÜRKPATENT) "**Tire Beledi Dokuması**" ismiyle tescillendi.

Beledi dokumaları 24 çerçeveye, 13 pedalla kumanda edilebilen tezgahlarda dokunuyor. Bu tezgahlarda ortaya çıkan dokuma, çok dayanıklı olmasıyla dikkati çekiyor.

Kıyafetin yanında çanta, ayakkabı, döşeme ve perdelik olarak da kullanılan beledi kumaşların farklı kullanım alanlarıyla gelecek kuşaklara aktarılması hedefleniyor.

Son beledi ustalarından 88 yaşındaki Saim Bayrı'nın torunu Nurefşan Yaykal da 3 yıl önce bu kültürü yaşatmaya çalışanlardan biri olmak adına kolları sıvadı.

[Dedesinden öğrendiği "beledi" dokumayı gelecek nesillere aktarıyor](#)

KOSGEB desteğiyle atölye açan Yaykal, bir müzik aleti gibi kullandığı tezgahta kişiye özel ceket, çanta, kravat, seccade gibi ürünler tasarlıyor.

İsteyen kadınlara kurslar da veren Yaykal, tekstil akademisyenleriyle de çalışarak bu dokuma türünü dünya çapında yaygınlaştırmaya gayret ediyor.

"Yeni neslin istediği ürünleri harmanlayarak üretiyoruz"

Nurefşan Yaykal, AA muhabirine, beledi dokumanın çift taraflı dokunması nedeniyle diğerlerinden farklı olduğunu belirtti.

Tezgahta 13 ayak bulunduğunu, bunun da çok sayıda desen seçeneği sunduğunu aktaran Yaykal, dedesinin inatla koruduğu zanaatın beşinci kuşak temsilcisi olduğunu, bu aile mirasını yaşatmaya kararlı olduğunu dile getirdi.

Tire Belediyesinin açtığı kurslarda kadınlara bu sanatı öğrettiğini aktaran Yaykal, kendisinin ticari olarak beledi dokuma atölyesi açan ilk kişi olduğunu söyledi.

Nurefşan Yaykal, geçen yıl alınan coğrafi işaret belgesi sayesinde bu dokumanın Tire'nin markası haline geldiğini vurgulayarak, şunları kaydetti:

"Bu, pazarlama sürecinde bizim için çok önemli bir olay. Artık beledi dokuma dendiğinde insanların aklına sadece İzmir'in Tire ilçesi gelecek. Bu dokuma sadece burada yaşatılıp ayakta tutuluyor. Beledi dokumasının her alanda kullanılmasını amaçlıyoruz. Kıyafet, ev tekstili, perde, runner, mobilya döşemesi, çanta ve ayakkabılarda kullanılabilir. Ben kullandığım ipleri değiştirerek bütün alanlarda kullanılmasını istiyorum. Bununla ilgili çalışmalar yapıyorum. Bu süreçte tekstille ilgili akademisyenler ziyaretlerde bulunuyorlar, onların verdiği fikirlerle yeni projeler yapıyoruz. Bu şekilde geleneksel bir dokumayı orijinalliğini bozmadan yeni nesil bizden ne bekliorsa onunla birlikte harmanlayıp yeni ürünler ortaya çıkarıyoruz."

İnternette dünyaya açıldı

Ürettikleri malzemeleri, resmi kurumlar ve Tire Ticaret Odası'nın desteğiyle sosyal medyadan da tanıtılarak sattığını anlatan Yaykal, şöyle devam etti:

"Ürünlerimiz çok ilgi görüyor, çünkü el emeği ve zahmetli bir süreçten geçiyor. Şimdi internette dünya genelinde bu tarz ürünlerin rağbet gördüğü bir sitede ürünleri sergileyip pazarlıyorum. Pamuklu dokumaları ceket, yelek, şal, kravat, yastık, kırlent gibi ürünlerin yapımında kullanıyorum. Kendir ipliyle yapılan dokumaları ise çanta, runner gibi ev tekstil ürünleri yapıyorum. İsteğe göre ipekle ve yünle kışlık şallar yapıyorum. Buradaki atölyede KOSGEB desteğiyle 5 tezgah aldık. Benim amacım burada insanlara öğretmek, üretimi hızlandırmak ve dokumanın ayakta kalmasını sağlamak. İstiyorum ki tezgah sayısı 5 ile sınırlı kalmayın, daha da artsın. Hem Türkiye'ye hem dünyaya beledi dokumasını duyuralım ve ayakta kalmaya devam etsin."

Tire Ticaret Odası Başkanı Mehmet Nadir Delikanlı ise yöresel ürünlerin Tire adına tescili için yoğun çalışma gerçekleştirdiklerini belirtti.

Dokumanın beylikler sürecinden itibaren özel bir konumu olduğunu dile getiren Delikanlı, "Tire Belediyesi ile beledi dokumanın patentini aldık. Oda olarak hedefimiz tezgah sayısını artırarak ilçe ekonomisine böyle bir ürünle büyük katkı sağlamak. Bu coğrafi işaretle şehrimizin ekonomik ve sosyal hayatına katkı sunarken aynı zamanda 'Tire Beledi Dokuması'nın hem ülkemizde hem de uluslararası pazarlarda daha kaliteli, daha güvenilir şekilde yerini alması için çalışıyoruz."

Anadolu Ajansı web sitesinde, AA Haber Akış Sistemi (HAS) üzerinden abonelere sunulan haberler, özetlenerek yayımlanmaktadır. [Abonelik için lütfen iletişime geçiniz.](#)

İlgili konular

Bedeli dokuma İzmir Osmanlı sanat Tire

Bu haberi paylaşın

